

מערך המעבדות הרפואיות מאיר המעבדה האנדוקרינולוגית

20.11.2022

בדיקת סמני עצם - המעבדה האנדוקרינולוגית מאיר

דף מידע למטופלים

בדיקות סמני עצם – רקע כללי

העצם היא רקמה המתחדשת באופן מתמיד באמצעות תהליכי יצירה וספיגה, תוך שמירה על שיווי משקל בין התהליכים. מצבים שונים המפירים שיווי משקל זה יכולים להביא לשינוי במבנה, במסה ובחוזק של העצם. לכן, מדידה של סמני עצם יכולה לזהות תהליכים אלו וכך משלימה את המידע המתקבל בבדיקות צפיפות העצם. סמני העצם המומלצים למעקב על ידי האגודות הבינלאומיות לאוסטיאופורוזיס נקראים CTX-I כסמן לספיגת ופירוק העצם ו-PINP כסמן להיווצרותה של העצם.

שימו לב: בדיקות סמני עצם אינן בסל הבדיקות ועל כן מבוצעות בתשלום.

דף זה מיועד עבור מטופלות/ המופנה לביצוע הבדיקות הבאות:

- **בדיקת CTX (beta - crosslaps)**
- **בדיקת P1NP**

הוראות לפני ביצוע הבדיקות:

- ✓ יש להפסיק תוספי מזון שלושה ימים לפני ביצוע הבדיקה (כגון מולטי-ויטמינים). תרופות אין להפסיק, אלא אם הרופא דרש הפסקת תרופה מסוימת.
- ✓ יש להגיע בצום של 8 שעות. אפשר לשתות מים.
- ✓ מידע ותיאום מועד ללקיחת דם במוקד זימון תורים: 09-7471555.
- ✓ **חובה לבצע תשלום לפני ביצוע הבדיקה**
- ✓ התשלום בקופת בית החולים או בטלפונים: 09-7472867, 09-7472737
- ✓ זמן למתן תוצאה: עד 10 ימי עבודה

מידע נוסף:

מדידת רמות סמני שחלוף עצם מסייעת לזהות פירוק/בניית העצם שאינם מאוזנים כפי שקורה במחלות נפוצות כגון אוסטיאופורוזיס, פעילות יתר של בלוטת התריס, כל צורות ההיפרפאראתירואידיזם וכל הצורות של אוסטיאומלציה (רכנת), היפרקלצמיה של ממאירות, מחלת פאג'ט, מיאלומה נפוצה, גרורות של מחלות ממאירות בעצמות, מחלות מולדות שונות בהן שחלוף העצם מואץ ולא מאוזן. שחלוף עצם לא מאוזן יכול לקרות גם בנשים לאחר הפסקת הוסת.

מעקב אחרי רמות סמני שחלוף העצם הוא כלי מסייע במעקב אחרי השפעת הטיפול במחלות עצם: כך למשל, כאשר משתמשים בתרופות המאטות את פירוק העצם, ירידה ב-CTX תוך טיפול מעידה שהתרופה אכן נספגת ופועלת, בעוד שאי ירידה ב-CTX מסמנת למטפל שהטיפול איננו פועל כמצופה. רמות נמוכות מדי של CTX תוך טיפול בתרופות לאוסטיאופורוזיס ממשפחת הביספוספונאטים למשל פוסלן ואקטונל, עשויות לנבא סיכון יתר לפתח אוסטיאונקרוזיס של הלסת לפני השתלת שיניים.

בדיקת CTX (b crosslaps): הבדיקה מודדת את תוצרי הפירוק של קולגן Type I (הקולגן הוא חלבון מבני בעצם). ריכוזים גבוהים של CTX בדם מצביעים על פירוק מוגבר של עצם.

בדיקת P1NP: אלו פיסות חלבון קצרות בשם Procollagen type I propeptides הנגזרות מקולגן Type I (סוג קולגן השכיח בעצם ומיוצר על ידי תאים בוני עצם). PINP נחשב לסמן הרגיש ביותר של בניית עצם. סמן זה שימושי במיוחד למעקב וניטור טיפולים שמטרתם יצירת עצם ומניעת ספיגתה.